

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani. Učiteljska tiskarna, Frarčičkanska ul. 6/1. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino — list. Za oglase in re-novice vsak vrst je po Din 250 od petih. Inzeratni davek po-sebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Osemletna šolska obveznost. (Z ozirom na anketo „Narodne Prosvete“.)

Načrt novega šolskega zakona sicer obsega določbo o osemletni šolski obveznosti in o osemletni osnovni šoli, toda pričelo se je razpravljati o tej točki in tako politična kakor splošna javnost je že pričela izražati svoje pomisleke proti osemletni šolski obveznosti.

Seveda se ne da kar čez noč urediti tega vprašanja in preobrniti mišljenja ljudstva o tem, toda to naj ne bo povod, da si ne začrtamo v šolskem zakonu najvišjega cilja in ideala, ki ga imamo, posebno pa ne smemo vstavljati v šolski zakon določbo, ki bo vzela enemu delu naše države to, kar je ta del že imel in da bi se s tem v teh krajih šlo glede šolske obveznosti nazaj mesto naprej.

Največje težave in največje razlike so se pojavile v tem vprašanju že leta 1919., ko je bila od ministrstva prosvete sklicana prva uradna državna anketa za sestavo načrta šolskega zakona v Beogradu tkzv. »Prosvetni odbor«.

Ta anketa je sama ugotovila nesplošnost v tem vprašanju in težkoče, a kljub temu je vstavila v čl. 3. načrta določbo, da traja obvezno šolanje osem let, z ozirom na krajevne razmere se bo pa posebej odredilo, koliko časa odpade na redno pouk v osnovni šoli.

Šolska obveznost je bila dosedaj v naši državi zelo različna, kakor so jo določali pokrajinski zakoni, ki so žalibog še vedno v veljavi.

V Sloveniji je že bila izvedena osemletna obveznost osnovne šole; v Dalmaciji je trajala obveznost 6 let, tako je bilo tudi v Istri; na Hrvaškem in v Slavoniji je bila petletna šolska obveznost vsakdanje šole; Bosna in Hercegovina in Srbija, je pa imela štiriletno šolsko dolžnost.

Dalmacija in Istra je imela poleg 6-letne obveznosti še 2-letno ponavljalno

šolo, Hrvatska in Slavonija 3-letno ponavljalno šolo, drugi kraji niso imeli ponavljalnih šol.

To so dejstva, s katerimi je treba računati, a vendar ne računati tako, da bi bilo to na škodo napredku in da bi bila to podlaga naši konservativnosti, ter bi hoteli ostati pri tem kar je in bi ne stremili za najvišjim, kar je mogoče.

Računati moramo s tem, da se zakon ne izdeluje za leto dni, temveč za desetletja.

Idealno bi bilo, da se osemletni obisk redne vsakdanje šole uvede takoj po vsem našem državnem teritoriju. Iz različnih, tudi iz ekonomskih razlogov glede učiteljstva in ustanavljanja šol, pa to ne bo mogoče doseči takoj, posebno v Bosni in Hercegovini in Srbiji ne, pač pa postopoma.

Nikakor pa se ne sme zaradi gore-njih dejstev znižati trajanje šolske obveznosti v krajih, v katerih je uvedena že sedaj osemletna in šestletna šolska obveznost.

Na vsak način mora šolski zakon predvidevati in določati osemletno šolsko obveznost, težkoče in upoštevanja vredne razloge je pa izgladiti s prehodnimi določbami, ki bi dovolile postopno ureditev tega vprašanja, upoštevajoč pri tem res nepremostljive težkoče, ki so sedaj v posameznih krajih, a se bodo lahko odpravile tekom let.

Za učiteljstvo in za našo organizacijo pa mora biti osemletna šolska obveznost izven vsake diskusije, ker če bomo nad izvedbo dvomili mi, kako bodo potem dvomili šele narodni poslanci, ki se bodo pri tem vedno ozirali nazaj — na svoje volilce. Interes prosvete in duha časa zahteva, da bo v tem oziru šolski zakon modern in bo pomenil korak naprej in ne nazaj.

—k.

IVAN DIMNIK:

Ali pripadajo selitveni stroški za dobljeno službo po razpisu?

Ministarstvo Finansija Kralj. SHS Gen. Dir. Drž. Računovodstva D. R. Br. 111.061 od 14. avg. 1921 god. u Beogradu.

Ministartvu Prosvete — Odeljenje za Osn. Nast.

Povodom jednog konkretnog slučaja, to je Ministarstvo pismom svojim O. N. Br. 31.078 od 3. ov. mes. molilo Direkciju za objašnjenje: da li učitelji-ice narodnih škola, premešteni stečajem po čl. 35. zakona o narodnim školama, imaju pravo naknade putnih i selitbenih troškova na osnovi čl. 33. pod b) Uredbe D. R. B. 96.000/20 Direkciji je čast dati ovaj odgovor:

Tačkom 33. pod b) Uredbe D. R. Br. 96000/20 jasno je određeno da na naknadu selitbenih troškova iz državne kase drž. službenici imaju pravo kad se premeštaju na osnovu konkursa (natečaja) službenih mesta. Stoji fakat, da se na konkurs za popunjavanje upražnjenih mesta zainteresovalica javljaju molbom, ali te molbe nemaju u svemu karakter onih molaba, što se u običnim prilikama, bez objavljenog konkursa, donese, a o kojima je reč u tač. 34. pod a) pomenute Uredbe.

Jer dok ove poslednje potiču jedino usled potrebe i želje dotičnog lica, dotle kod premeštaja na osnovu konkursa bitnu ulogu igra i državna, službena potreba da se odnosno upražnjeno mesto popuni.

Prema tome učitelji-ice, premeštene na osnovu konkursa, imaju nesumljivo pravo na naknadu putnih i selitbenih troškova.

Po naredbi Ministra Finansija. Načelnik: Mil. L. Vasović s. r.

Uredba D. R. Br. 96.000/20 določa v čl. 33. sledeče:

Do povračila selitvenih stroškov iz državne blagajne ima državni uslužbenec pravico:

- a) če je premeščen po službeni potrebi;
- b) če je premeščen z napredovanjem ali če je premeščen na podstavi konkursa (natečaja) za službeno mesto;

List je prav spretno urejevan, vsebuje različne oddelke, in sicer: prvi oddelek prinaša ministrske odredbe, drugi odloke. Poseben oddelek tvorijo osebne vesti, to so ukazi o vseh imenovanjih, napredovanjih, premeštavih, upokojitvah itd. Ob koncu je pridejan splošni oddelek z naslovom »Obaveštenja«, v katerem daje uredništvo razna oficialna pojasnila o prosvetno upravnih zadevah in objavlja zadeve, ki se ne dajo opredeliti v sprednje oddelke, kakor od ministrstva priporočene knjige itd.

Do sedaj je izšlo devet številčk.

Izmed odredb, ki jih prinaša »Osnovna Nastava« so pomembne:

Od državno upravnih: odredbe o likvidaciji vseh pokrajinskih prosvetnih oddelkov v državi in ustanovitvi prosvetnih oddelkov pri velikih županijah v vseh oblastih v državi; o prenosu nekaterih poslov ministrstva na velike župane; o organizaciji oddelkov za posamezne posle v ministrstvu prosvete oddelka za osnovno nastavo in narodno prosvetevanje.

Važen je odlok ministrstva prosvete, s katerim ukazuje izdelavo načrtov vseh prosvetnih zakonov, ki jih podrobno našteva.

Enako pomemben je odlok, s katerim ukazuje predložitev pravil vseh kulturnih in prosvetnih društev ministrstvu, ker ima ministrstvo vrhovni nadzor nad vsemi prosvetno humanimi društvi v državi in je za to osnovan poseben od-

c) pri novih imenovanjih, ko prvič stopa v službo.

Čl. 34. pa pravi:

Pravice do povračila selitvenih stroškov nima uslužbenec:

a) če je premeščen kazensko ali na prošnjo.

Dasi člen 33. uredbe jasno govori, da pripadajo selitveni stroški ob preselitvi na razpisano mesto, je vseeno nastal dvom, ako se ne smatra oddaja službe na podlagi razpisa kot premeštitev na lastno prošnjo in če se ne bi odrekla lahko v tem slučaju povrnitev selitvenih stroškov na podlagi čl. 34. uredbe.

Seveda mora biti že za vsakega lajka jasno, da ne bo naslednji člen iste uredbe razveljavljala člena pred njim, in da je že iz uredbe razvidno, da premeščenja na podlagi razpisa ni smatrati kot premeštitev na lastno prošnjo.

Prosvetno ministrstvo je oddalo to vprašanje na finančno ministrstvo, ki je po pooblastilu uredbe pravni in pooblaščen tolmač uredbe in minister financ je odločil z odlokom, ki ga zgoraj citiramo: da premeštitev na službeno mesto, oddano z razpisom, ni smatrati kot premeštitev na lastno prošnjo, ampak se je mesto popolnito stalno iz državne potrebe ter zaradi tega pripadajo ob taki premeštiti tudi selitveni stroški.

Do činovniškega zakona je bilo dobro. Tudi po uveljavljenju čina zakona se je nekaj časa prakticiralo tako, kar nankrat — skoro bi rekli, ko se je pričela era premeščenja »po neizogibni službeni potrebi« — pa se je obrnilo to pravno naziranje, sklicevaje se na toliko osovraženi člen 71. čina zakona, zopet v slabu učiteljstvu.

In kaj določa čl. 71. čina zakona? Sledeče: »Državni uslužbenci se smejo premeščati na izpraznjena mesta tudi brez svoje volje, toda po neizogibni službeni potrebi.

Premeščenemu uslužbencu pripadajo stroški za potovanje in selitev.

Samo če se premeštijo uslužbenci po svoji prošnji ali če dva uslužbenca z odobritvijo pristojnega organa zamenjata svoja službena kraja, jim ne pripadajo stroški za potovanje in selitev.

delek za narodno prosvetevanje v državi.

Od administrativnih odlokov so važni odloki o šolskih fondih in pravilih zanje, o knjižnicah za nadaljevalne šole in dotaciji zanje, predpisanih tabel za statistična poročila itd.

Nadzornike bodo zanimali predpisi za nadzorniška poročila, ki se dotičejo prav vseh šolskih in prosvetnih vprašanj in vsebujejo tudi predloge za odpravo nedostatkov in povzdigo prosvete.

Učiteljstvo bodo zanimali odloki o reaktiviranju, o predpisih za ureditev penzije in akontacije, o selitnih stroških pri upokojitvi s polnimi leti, o prošnjah za bolezenski dopust in postopku pri tem, o obveznem polaganju mature za vse one učitelje, ki nimajo mature itd.

Od šolskih zadev so važnejše: predpisi za izpite na meščanskih šolah; učni načrti za zabavišča in osnovne šole, ki jih ima prva številka v posebni prilogi, urniki itd.

Z »Osnovno Nastavo« smo prišli do prvih oficialnih statistik osnovnega in meščanskega šolstva ter učiteljšč v državi.

»Osnovna Nastava« pomenja znaten korak naprej k zblizanju in enotnosti v prosveti ter tvori zategadelj važno podlago, ki vodi k državnemu edinstvu in ujedinenju na prosvetnem polju ona tvori važno podlago za naše duhovno ujedinenje.

IV. D.

Pristopite k „Jugoslovenski Matici.“

LISTEK.

„Osnovna Nastava“.

službeni list Ministarstva Prosvete odeljenja za osnovnu nastavu i narodno prosvetevanje.

(Izlazi svakog 1., 10. i 20. u mesecu.)

Dobili smo poseben šolski uradni list za osnovne šole, katero zahtevo in željo je slovensko učiteljstvo že tolikokrat izrazilo. Ni to sicer lokalni uradni list, ampak je uradni list za celo državo, kar je tem pomembnejše, ker je to važno za unifikacijo osnovnega šolstva cele države.

S tem pa ni rečeno, če smo dobili »Osnovno Nastavo«, da ne bomo še vedno navezani na »Uradni list« za ljubljansko in mariborsko oblast glede lokalnih odlokov velikih županov in splošnih zadev, ki se objavljajo v njem in imajo stike s prosveto, absolutno potrebno je pa zasledovanje »Službenih Novin«, posebno kar se tiče uredb in zadev, ki imajo zveze s činovniškim zakonom in njega izvedbo ter drugih zadev, ki ne sodijo v »Osnovno Nastavo«, a so pomembni za nas.

»Osnovno Nastavo« je osnoval minister prosvete g. Sv. Pribičević že z odlokom od 11. decembra 1922. leta, a do realizacije je prišlo šele po iniciativnem delu načelnika za »O. N.« g. St. Markovića; tako se je realizirala ta

ideja šole z letom 1925. Urednik je listu na podlagi ministerijalnega odloka šef II. Nast. Ods. min. prosvete M. Rabinović.

List je uradno glasilo in imajo vse objave v njem službeni značaj, objavlja pa vse zadeve, ki se tičejo osnovnega šolstva in narodnega prosvetevanja, objasnjuje zakone z razpisi, uredbami, odloki itd. Obvezen je za vse osnovne in meščanske šole ter učiteljstvo in se vzdržuje izključno iz teh sredstev. Izhaja v obsegu do treh tiskovnih pol in stane letno 150 Din.

Posebno sedaj, ko še nimamo šolskega zakona, je bil tak list nujna potreba in nam gladi pot ter odpira razgled po enotni administraciji in pripravljala enotni teren za uveljavljenje in izvedbo šolskega zakona, da se ta ne bo imel šele boriti z odstranitvijo tako različnega poslovanja, kakor smo ga imeli do sedaj.

Ker z ustanovitvijo službenega lista odpadejo vsi še posebni odloki ministrstva, bodo tako šolski voditelji in učitelji primorani točno in pazno slediti in se ravnati po objavljenih odlokih, upravitelji jih bodo morali prednašati in tolmačiti učiteljstvu pri konferencah, o čemer govori poseben odlok.

Za upravitelja odpade ekshibiranje odlokov, ki so prav v zadnjem času kar deževali. Pomeni pa ta način uprave tudi velik prihranek na materialu, času in osebnosti, ki je imelo do sedaj opravka s prepisovanjem in odpravo odlokov.

Nastal je zopet isti dvom, kakor leta 1921.: ali se smatra dodeljena služba potom razpisa dobljena na lastno prošnjo ali ne?

Po preudarku zadeve bi gornja odločba finančnega ministrstva morala veljati tudi za sedanjí spor in je brez vsakega dvoma, da čl. 71. čin. zakona ne misli v al. 3. premeščanja po razpisu kot premeščanje na svojo prošnjo. Prepričani smo, da bi finančni minister, ki je po čl. 251. čin. zak. izvrševalec in tolmač čin. zakona razsodil sedaj zadevo prav tako, kakor jo je leta 1921., saj je v bistvu ista.

Uredba D. R. Br. 96.000/20 je še vedno v veljavi in je tudi čl. 71. čin. zakona ne ukinja. Čl. 71. čin. zak. predvideva selitvene stroške za nameščenja ob službeni potrebi in tu pride povrnitev selitvenih stroškov po čl. 33. a) in c) uredbe v poštev. Res je, da ne omenja čl. 71. selitve po razpisu, t. j. točko b) uredbe, a upoštevati je treba, da čin. zakon sploh ne govori nikjer o popolnjevanju službenih mest po razpisu, ampak da za posamezne resore samo to možnost po čl. 61. čin. zakona.

V al. 3. čl. 71. čin. zakona pa so predvideni slučaj, ki jih navaja čl. 34. uredbe, torej tudi premeštev na lastno prošnjo, kakor je mišljena tam in kakor jo je tolmačilo ministrstvo financ z odlokom, ki ga navajamo na čelu.

Pa pogledimo v prakso:

Gibanje učiteljske omladine.

—**uč 10. sestanek učiteljskega naraščaja v Mariboru** je otvorila tovarišica Danica Štrekelj. Po pozdravu je dala besedo predavatelju g. upravitelju Pučeliku iz Krčevine. »O disciplini v šoli vam bom govoril, kakšna naj je in kako jo dosežemo. Ne bom govoril iz knjig, ampak iz lastne prakse.« Tako je začel g. predavatelj in po vodilnem stavku: Ljubši mi je značajan analifabet nego ne značajan omikanec, prešel k snovi sami. Ne da se ločiti, ali disciplina podpira pouk ali pouk podpira disciplino, dejstvo pa je, da pri vzgojnem pouku vlada vzorna disciplina, ki blagodejno vpliva na razvoj značajev. Foerster pravi v svoji knjigi: »Schule und Charakter«, da je prostovoljna, neprisiljena disciplina najboljša merilo za učitelja. Učitelja spoznaš po tem, kako hodijo učenci iz šole. Toda ta stavek je treba prav razumeti. Vzglede: Učenci strumno korakajo iz šole, učitelj morda celo udarja takt z dlani in šteje ena dve. Ne daj, da bi kdo trenil, gorje bi mu bilo. Vse tiho, svečano, prav po vojaško vse do oglja šolskega poslopja. Ali potem za ogrom: kakor da bi izpuštil zlojede. Vse jim je na poti, ob vse se obregnejo, še svojemu učitelju ne prizane-sejo, morda celo osle kažejo za njim. Ali drugi slučaj. Vrata učilnice se odpro in kakor hudournik se vsujejo otroci iz šole. Kriče in drve, da se jim vse umika. In tretji slučaj: Učenci gredo iz šole — ne govore, a vendar ni onega absolutnega miru, nič vojaškega ni; na vratih pozdravijo, se živahno, a ne prekrivajo razhajajo — ta ali oni še pristopi k učitelju, ga vpraša še nekega pojasnila in z zadovoljnim obrazom odide. — In kako naj postopamo, da zavlada v razredu neprisiljena disciplina. Otrok nam sam kaže, kako. Predvsem hoče biti otrok zaposlen. Spoznavaj otroka, da veš kaj želi, kaj hoče, kakšen je, pa se usmeri po njem. Ne zahtevaj od njega, kar ni v skladu z njegovim jazom. Morda sede otroci kakor pribiti, ker si se razvpil nad njimi in jim zapretel z vsemi šolskimi šibami, ali kaj vpre v njihovih glavah, ko tako mirno sede? Bojazljivi se boje vojaško strogega učitelja, nekateri se potuhnejo in se mu hlinijo, drugi ga sovražijo. Umetnost je pridobiti si otroke. Predpogoj je, spoznati jih po značaju, vrednosti in znanju. Na tem je graditi, zmognosti je treba razvijati — reševati je treba človeka. Hvaležnost ne bode izostala; toda te ne bodete našli pri onih dobrih, izvrstnih miljenicah, našli jo boste temveč pri onih revčkah, s katerimi ste se potrudili, ki ste jih rešili, vzgajali v ljudi, in zopet je g. predavatelj navedel vzglede iz svoje prakse, preznačilni so, da bi jih izpušili: 1. Janezek, pohabljenček, se je priselil od drugod in vstopil v šolo. S knjigami pod pazduho in s klobučkom v roki prikrevala prvič neboljenček v razred. Stopi k obešalu, steguje se in poskakuje, da bi klobuk obesil na klin, ki pa je bil previ-soko. Knjige so mu padle na tla. Součenci so se smejali, krohotali in norčevali. Učitelj je bil v razredu, stopi k Janezku,

Novincu, ki vloži prošnjo za kako službeno mesto, se povrnejo selitveni stroški, ker se to nameščenje smatra za državno potrebo in se ne smatra to nameščenje izvršeno na lastno prošnjo.

Razpisujejo se le službena mesta, ki se morajo zaradi službene potrebe, in iz državnih interesov popolniti in oddati stalno. Razpiše službo država in z razpisom pozove kompetente, da vložijo prošnjo. Torej se nikakor ne more smatrati, da se ti uslužbenci premeste po svoji prošnji, kakor je to tolmačilo tudi finančno ministrstvo z gornjim odlokom.

V drugih resorih se popolnjujejo službena mesta brez razpisa, z odlokom in dobe premeščeni uslužbenci povrne-ne selitvene stroške; tako bi ravno učiteljski stan ostal brez povrnitve selitvenih stroškov, če se bo tolmačil čl. 71. čin. zakona tako, kakor se izjava v zadnjem času. Posledica tega postane lahko, da se učitelstvo sploh ne bo javljalo za razpisana mesta in da se učitelj, ki mu po vsej kvalifikaciji kako mesto pripade ter bi bilo v interesu službe, da ga dobi, ne more javiti za to mesto.

Na lastno prošnjo je vsekakor mišljeno premeščanje, kjer se zamenja služba ali če se z osebnno prošnjo povzroči premeščanje v kak določen kraj, brez razpisa.

Brez tožnika — ni sodnika in brez rekurza ne bo odločbe in bomo zaman čakali na jasnost v tem oziru!

mu pobere knjige, obesi klobuček na klin in ga pelje na prostor, oblubi mu, da bo niže zabil žebelj v zid, da bo lahko obešal klobuk. Učencem ni rekel nič, niti pogledal jih ni. Drugi dan ni bilo treba žebelja. Učenci so se potegovali, kdo bo Janezku pomagal, postal je njihov ljubljene-c. 2. Peterček je bil sila nemiren deč-ko. Venomer in neprestano ga je bilo treba karati — postavljati iz klopi v kot — pa v klop in zopet v kot. Pa ga vpraša učitelj: Peter, kaj pa ti je, zakaj nisi miren? In Peter se odreže: Če sem pa tako zdrav. Ker je bil priden učenec, se je brez škode za napredek smel vsak lep dan nekaj časa prekucavati na dvorišču. V razredu je bil miren. 3. Na deželi so nekateri učenci radi poljskega dela oproščeni čez poletje. Ko se vrnejo v šolo, so seveda mnogo pozabili, a se marsičesa zlasti slabega naučili od fantov na vaši. Tak učenec je bil Lovrenc. Ker je bil velik, a je malo znal, so ga součenci dražili. Bil je hud in jih odganjal, nekega dne pa je v razredu potegnil nož iz žepa, ga odprl, se obrnil proti součencem, ki so ga dražili in jim zapretil: Krucifiks! zdaj pa udarim. Učitelj je bil v šoli. Pregleda položaj, zavpije: fantje, nevarnost preti, bežite! zavija rokave, stopi k Lovrencu in reče: Zdej se pa dajmo! Lovrencu omahne roka, se zgrudi v klop in se spusti v jok. Ko se je razjokal, ga pokliče učitelj k sebi, se prijateljsko razgovori z njim in mu vrne nož. — Lovrenc je danes ugleden vaščan, ni od tedaj nikdar več prijel za nož — in pravi, da zato ne, ker ni bil tedaj kaznovan. — In gospod predavatelj je govoril nato o kazni, ne kaznuje nikdar, da človeka osramotiš, ne rabi psovka, ne dajaj imen, ki se lahko primejo človeka in se ga na njegovo žalost in jezo drže morda vse življenje. Govoril je dalje o učiteljevem prvem vstopu v šolo. Vsa vas govori o njem, vse je radovedno, vse čaka. Razgovori se z otroci, vprašui po stvarih iz njihove okolice, da bodo vsi znali odgovoriti. Otvarjaj debato, da zavlada živahnost — da porečejo doma, vsi smo govorili, vsi smo znali. Spoznaj, čigavi so in odkod, marsikaj boš lahko opravičil, češar ne more, kdor ne pozna razmer svojih otrok. — Bodi oprezen z domačimi nalogami, ne dajaj jih, ako jih ne misliš popravljati — in ne dajaj jih med tednom otrokom, ki veš, da jih ne morejo izvršiti: naj bodo proste, kdor hoče. Ne uči za nadzornika in ne boj se ga. Hospitiraj pri starejših tovariših in starejši pri mlajših, drug od drugega se učimo. Ne pričenjaj nikdar šolskega leta s čitanjem šolskega reda: Prepovedano je, dovoljeno je. — Šolski red se naj razvije sam po sebi med šolskim letom ob razumnem sodelovanju vseh učencev. Bodi v stalnem stiku z voditelji. Izobrazuj se vedno. Bodi pasiven, kjer govore izkušenejši in izobraženejši in govori, kadar se zave-daš, da stvar razumeš. Ne se vrezati, madež ostane. Glej na svojo zunanost, ne živi iz rok v usta, misli in pripravljaj se za več dni naprej — in pripravljaj se sam, ne pobiraj le iz knjig in ne prepisu-j. Zavedaj se, da vzgojuješ nežno dete — zavedaj se, da si človek z napakami in pogreški. — Zanimanje za to preda-

vanje je bilo veliko. Hvaležni smo gosp. upravitelju Pučeliku, da se je med nami mudil skoraj dve uri, posebno pa se mu zahvaljujemo za njegova lepa, očetovska navodila. — Potočnik-Černelč.

Kulturno gibanje.

—**ko Ped. did. krožek v Mariboru** je imel konec februarja svoj redni občni zbor v risalnici meščanske šole v Krekovi ulici. Predsednik krožka, g. sreški šolski nadzornik M. Senkovič pozdravi navzoče člane ter naglašja velevažen pomen krožka. Razvija se ta prav polno. — Štel je v preteklem letu 175 članov. Ko se je s politično oblastjo delila tudi šolska oblast, se je takoj, čim se je nastanil v Mariboru, javil kot član našega krožka prosvetni referent mari-borske oblasti, g. dr. L. Poljanec.

Izčrpa poročila o delovanju krožka so podali blagajnik, knjižničar in tajnica. Z veseljem smo pozdravili poročilo blagajnika, da je ministrstvo prosvete poklonilo krožku 10.000 Din podpore. S to vsoto bo mogoče nabaviti več novih metodčnih knjig. — Največjo zaslugo za to pridobitev ima pač referent v prosvetnem ministrstvu v Beogradu, g. P. Flerč. Krožek mu izreka za njegovo intervencijo na tem mestu iskreno zahvalo.

Ko se je pred nekaj leti ustanovil Ped. did. krožek, si je postavil za cilj, iskati virov in pota moderne vzgoje in pouka, ki jih zahtevata duh časa. Šola ne bodi le mesto, kamor pohaja otrok zato, da si nabira le znanje, ne bodi le kraj, kjer se uči zunanega vedenja, prostor, kjer si pridobi le praktičnosti za življenje, temveč kraj, kjer se otrok vzgaja, in sicer vzgaja s poukom, trdijo vsi novodobni pedagogi. Ko pa vzgajamo s poukom, je treba ta pouk pre-ustrojiti, reformirati. V tem smislu so se vršila tudi predavanja. Razmotrivalo se je o samodelavnosti učencev pri raznih predmetih. Takih predavanj smo imeli šest v osmih večerih, in sicer so predavali: g. prof. Družovič: Delovni princip v petju; tov. Hergouth: Delovni princip v prirodoznanju; tov. Permetova: Delovni princip v prirodoznanju; prof. Gvajc: Ri-sanje v osnovni šoli in samodelavnost učencev. Predavanje je bilo jako obsežno in se je vršilo v treh večerih. Prof. Žagar: Ornamentika, bistvo umetniške vzgoje; tov. Šumiljak: Jezik našega otroka.

Vsakega pol leta nam je podal tov. Osterc pregledne eksperimente iz revij, koje poseča krožek. Isti so se redno vsak mesec pošiljali tudi »Popotniku«.

Volitve: Ker ima sreški šolski nadzornik in dosednji predsednik mnogo dela in skrbi v svojem poklicu, se je zahvalil za predsedniško mesto in za isto predlagal prvotnega predsednika krožka, prof. Šiliha, ki se je po dokončanih študijah v Zagrebu in na Dunaju zopet vrnil v Maribor. Odbor se je torej konstituiral sledeče: predsednik prof. G. Šilih; namestnik Ivan Tomažič, sreški šolski nadzornik; tajnica Herma Bračičeva; blagajnik Anton Osterc; knjižničar Franc Haberman; odborniki: M. Senkovič, Olga Permetova.

Po končanih volitvah je nastopil novi predsednik svoje mesto. Določile so se smernice pedagoškega dela v bodočem letu.

Toi potrebno pedagoško društvo se priporoča vsemu učitelstvu. Bodi nam naš pedagoški krožek ognjišče, okoli katerega se zbirajmo vsi, ki se čutimo pravi prosvetni delavci, pravi delavci na polju vzgoje in pouka.

Splošne vesti.

—**»Narodna Prosveta« v zameno za »Učit. Tovariša«.** Po svoječasnem dogovoru se je pošiljalo 50 izvodov »Narodne Prosvete« našemu poverjeništvu, ki jih je potem razpošiljalo iz Ljubljane na naša okrajna društva. Nasprotno se je pošiljalo iz uprave listov UJU 50 izvodov »Učit. Tovariša« v Srbijo na naslove, ki nam jih je označila centrala UJU v Beogradu. — Po sklepu izvršilnega odbora UJU v Beogradu pa se je ustavilo nadaljnjo pošiljanje »Narodne Prosvete« v zameno, češ, da hočejo s tem doseči redno naročanje in plačevanje lista posameznikov. Zato naj upošte-vajo ustavitelj lista »Narodne Prosvete« tako naši dosednji prejemniki tega lista kakor tudi oni naši tova-riši v Srbiji, ki so doslej do-bivali brezplačne izvode »Učiteljskega Tovariša« in smo jim tako primorani za bodoče list ustaviti. — »Na-

rodne Prosvete« ostane za naprej samo 10 brezplačnih izvodov, ki se bodo pošiljali stalnim dopisnikom »Učiteljskega Tovariša«. Okrajnim učiteljskim društvom pa priporočamo, da naročajo »Narodno Prosveto« direktno pri administraciji v Beogradu, Učiteljski dom.

—**Zaradi izvrševanja ministrske odredbe naj bi prišel učitelj v disciplinarno preiskavo.** Izvršujoč naredbo ministrstva prosvete z dne 12. novembra 1924 O. N. Br. 37.660 in odlok okrajnega šolskega sveta z dne 14. januarja 1925, št. 70., v katerem okrajni šolski svet izrecno povdarja, da so v naredbi ministrstva prosvete mišljena orlovška društva, sem naročil razrednikom, da povedo v svojem razredu to naredbo učencem in jih opozorijo na vse posledice, ako bi še nadalje bili pri orlovskem društvu. Pri domači učiteljski konferenci je bil o vsem tem obveščen tudi tukajšnji gosp. župnik kot katehet in je celo povdarjal, da je dolžnost šolskega upravitelja, da zadosti vsem zapovedim višje oblasti. Po preteku nekaj tednov pa se je moč premislil ter je poslal z 20 podpisih pritožbo na okrajni šolski svet proti temu postopanju šolskega upravitelja. V tej pritožbi se prav jezuitsko sklicuje na § 2. J. O. Z. in končno sledeče zahteva: »Če je šol. vodstvo kljub § 2. pravil J. O. Z. uporabilo navedeno proti naši šolski mladini, ki hodijo v orlovsko društvo, je s tem očitno prekršilo meje svoje službe. Predlagamo, da okrajni šolski svet preskrbi, da viniško šolsko upraviteljstvo to postopanje opusti in da se v bodoče ne bo več kaj takega zgodilo; proti šolskemu upraviteljstvu pa naj okrajni šolski svet uvede potrebno uradno postopanje.« Komentar si vsak napravi sam.

—**Pravkar smo prejeli oficijalno obvestilo o premeštitvi tov. Lešnika.** S to premeštitvijo se bomo v prihodnji številki še obširneje bavili.

—**»Narodna Prosveta«** prinaša v 19. številki na uvodnem mestu naš članek iz predzadnje številke »Učit. Tov.« »Trnjeva pot slovenskega učiteljstva na Koroškem« v srbohrvaščini.

—**Razpust »Saveza Hrvatskih Učit. Društev«.** Minister Prosvete je z odlokom O. N. Br. 13.301, od 11. marca 1925 ukinil SHUD na osnovi zakona o zaščiti države.

—**Poljsko odlikovanje ministru Pri-bičeviću.** Poljski poslanik Okonski je izročil najvišji poljski red »Polonia Restituta« z lento, ministru prosvete g. Pri-bičeviću, ki mu ga je podelil predsednik poljske republike.

—**V odgovor.** (Dopisniku dopisa »Iz hribov«.) Načrtov izvenšolskega dela ni ne za hribe ne za doline! Taki recepti ne eksistirajo. Kdor ima res najboljšo voljo in veselje do dela, si ga bo sam izdelal, ko spozna razmere in zapazi najbolj zijačoe vrzeli svojega kraja. Napačna je tudi domneva, da se vse delo izraža v takozvanih »veselicah«. Je tudi tako delo, ki o njem širša javnost nikoli ne izve, to je tisto podrobno kulturno-izobraže-valno delo, ki pripelje do istega cilja kot ono glavno, ropotajoče, o katerem go-vore cele kolone našega časopisja. Cilj je le eden: pritegniti mladino nase, jo braniti pred slabimi vplivi, biti z njo v neprestanem stiku, dokler ne doraste v novo generacijo, za katero vsi čutimo, da mora priti, zaradi nas in zaradi skup-nih, bodisi družabnih in državnih intere-sov. Ti stiki so povsod izvedljivi! Povsod je velik odstotek šoloobiskujočih otrok, ki bi radi po šoli enkrat na teden poslušali pravljice, ali ki bi se udeleževali vaj mladinskega zbora, ali ki bi se priključili izletu v dolino, kjer bi šola v dolini uprizorila kako mladinsko igro itd. In če pridobimo za svoje delo le ene-ga otroka, smo pridobili poznejšega gla-varja ene generacije. Da meni niso hribi španska vas, evo: Prva moja služba je bila v hribih na Goriškem, v vasi, ki ni bila zaznamovana niti na specialkah. (Bil bi morda še danes tam, da nisem dobesedno zbežal stradat v Trst eno le-to kot brezplačni volonter.) Šola je bila na samem in skozi špranje pada sem ob katedru gledal v kravji hlev in poslušal mukanje govedi. Ljudje na mi niso zapi-rali le duri, ampak so prihajali v šolo s sekiro v roki protestirat, če sem učenca obdržal po pouku v šoli. Tudi je bila šola tam popolnoma na samem. Bil sem mlad in idealen, pa sem hodil z dvema šoli odraslima mladenčima v bližnjo vas, kjer sem ustanovil pevski zbor; kolega v tisti vasi pa je našel tiralir neko igro. Res, da je bilo petje pri prvem nastopu grozno, (ljudje niso tam odra še nikoli videli), res, da ni igra dosegla svoj na-